

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The effectiveness of the performance of the village headman in the area Mueang
Prachuap Khiri Khan District, Prachuap Khiri Khan Province

วิศรุตตา ธรรมมาเจริญราช

Wissaruta Thummajaroenrach

เจ้าหน้าที่ปกครองปฏิบัติงาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Administrative officials perform work, Prachuap Khiri Khan Province

E-mail: ttaiwissaruta@gmail.com

Received 11-07-2024; Revised 28-08-2024; Accepted 30-08-2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัยใช้วิธีการเชิงปริมาณ ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 398 คน โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียวและค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยประกอบด้วย (1) ด้านระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าอยู่ในระดับ มาก (2) ด้านการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ความเห็นของประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน และ (3) ด้านความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมและประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง

คำสำคัญ: ประสิทธิผล การปฏิบัติหน้าที่ ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

This research has the following objectives (1) To assess the level of effectiveness of the performance of the village headman in the area Mueang Prachuap Khiri Khan District, Prachuap Khiri Khan Province (2) To compare the effectiveness of the performance of the village headman in the area Mueang Prachuap Khiri Khan District, Prachuap Khiri Khan Province Classified by individual factors and (3) To test the relationship of participation and the effectiveness of the performance of the village headman in the area Mueang Prachuap Khiri Khan District, . Prachuap Khiri Khan Province. The researcher used a quantitative method Conduct research by collecting data from local people. Mueang Prachuap Khiri Khan District Prachuap Khiri Khan Province, 398 people. Methods Data were collected by questionnaire and Analytical Statistics were frequencies percentages mean and standard deviation T test ANOVA F and Pearson' correlation. The research results include (1) The level of effectiveness of the performance of the village headman in the area Mueang Prachuap Khiri Khan District, Prachuap Khiri Khan Province was found to be at a high level. (2) Compare the effectiveness of the performance of the village headman in the area Mueang Prachuap Khiri Khan District, Prachuap Khiri Khan Province Classified by individual factors it was found that the opinions of people in the area Mueang Prachuap Khiri Khan District Prachuap Khiri Khan Province with different levels of education and income have different opinions about the effectiveness in performing their and (3) Relationship of participation and the effectiveness of the performance of the village headman in the area Mueang Prachuap Khiri Khan District, Prachuap Khiri Khan Province found that there was a high level of positive relationship.

Keywords: Effectiveness; Performance; Village headman

บทนำ

ผู้ใหญ่บ้านถือเป็นบุคลากรในส่วนภูมิภาค สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านนั้น ๆ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนภาครัฐที่เชื่อมระหว่างภาครัฐกับราษฎรในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ทางปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมในสังคม การสร้างสมานฉันท์และความสามัคคีการประสานอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในการติดต่อขอรับบริการจากส่วนราชการต่าง ๆ การรับฟังปัญหาของราษฎรการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการ การดูแลราษฎรในพื้นที่ให้ปฏิบัติตามกฎหมายการอบรมชี้แจงราษฎรให้มีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการให้ความช่วยเหลือใน

กิจการสาธารณประโยชน์ รวมไปถึงปฏิบัติการกิจกรรมนโยบายของรัฐบาล หรืองานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งยังทำให้ผู้ใหญ่นั้นมีความสำคัญในการปกครองที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐเอง และหน่วยงานของรัฐกับประชาชน เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด

การปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลและหมู่บ้านถึงแม้จะเป็นหน่วยปกครองที่มีขนาดเล็กที่สุดแต่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าหน่วยการปกครองในระดับอื่น ทั้งต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวมและในด้านของความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เนื่องจากตำบลและหมู่บ้านเป็นหน่วยปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้บริบทของสภาพสังคมการเมืองการปกครองจะเปลี่ยนไป กำนันและผู้ใหญ่นั้นก็ยังคงเป็นเรี่ยวแรงสำคัญของกระทรวงมหาดไทยในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ราษฎร ในตำบลและหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศ (นายฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา, 2566)

เนื่องจากผู้ใหญ่นั้นรวมถึงกำนัน เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดราษฎรมากที่สุด หลายคนอาจมองข้ามการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมองข้ามไปยังการปกครองในระดับอำเภอ จังหวัด ประเทศ แต่อาจลืมไปว่าผู้ปฏิบัติงานที่คอยขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐ ให้ประสบผลสำเร็จ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (นิรันดร์วลี กองเผือก, 2561) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีฐานะเป็นผู้แทนของรัฐ คือ ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานอยู่ในระดับล่างสุดของรัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรมีความเป็นผู้นำ มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีปฏิญาณไหวพริบและความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา มีทักษะการสื่อสารที่ดี นอกจากนี้แล้ว สิ่งสำคัญที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องมีคือ ความซื่อสัตย์ สุจริตการยึดมั่นในศีลธรรมและคุณธรรมในการปฏิบัติงานจากอำนาจหน้าที่และบทบาทของกำนันในข้างต้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ทำงานใกล้ชิดราษฎรในตำบลหมู่บ้านมากที่สุด ประกอบกับปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบาย และโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับตำบลหมู่บ้านจำนวนมาก เรียกได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องทำงานกับทุกกระทรวง ดังนั้น จึงถือได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ ผู้นำ ของตำบลหมู่บ้านการเป็นผู้นำที่ดีจะนำพาตำบลหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้า ราษฎรในพื้นที่อยู่ดี กินดี ผู้นำที่ดีจึงควรมีความเป็นผู้นำแล้วจะนำพาตำบล หมู่บ้านไปสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง (นิรันดร์วลี กองเผือก, 2561) ด้วยอำนาจหน้าที่และบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีอยู่หลายด้าน รวมถึงการต้องดูแลทุกข์ สุขของราษฎรในพื้นที่ของตนเองและการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกทั้งส่วนราชการ องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งการที่จะทำให้การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีทักษะพิเศษที่จะนำพาตำบลหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้า ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทบทวนวรรณกรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า รวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล (Gibson and Others, 1988) นิยามประสิทธิผลว่าเป็นเรื่องของการกระทำ หรือพยายามใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่าง การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใด ขึ้นกับว่าผลที่ได้รับนั้นตรงครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพและใช้พลังงานเพียงใด ประสิทธิผลขององค์การ ประกอบด้วย 1) การผลิต เป็นการดำเนินการให้ได้ผลผลิตทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่ตรงกับความต้องการ 2) ประสิทธิภาพ ถ้าอัตราส่วนระหว่างปัจจัยทรัพยากรที่ใช้กับผลผลิตมีความเหมาะสมโดยใช้ทรัพยากรได้คุ้มค่า 3) ความพึงพอใจ ผลการดำเนินงานนำมาซึ่งความสำเร็จสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของสมาชิก 4) การปรับเปลี่ยน เป็นการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม หรืออาจทำให้ขวัญและกำลังใจของคนในองค์การตกต่ำ การปรับตัวถือว่ายังเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดและจะมีประโยชน์แก่องค์การ 5) การพัฒนา เป็นการเพิ่มพูนศักยภาพ และวิสัยทัศน์ขององค์การให้เจริญก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมพร้อมผสมผสานความปรารถนาของบุคคลที่จะเจริญก้าวหน้าและพัฒนาเข้ากับเป้าหมายขององค์การ

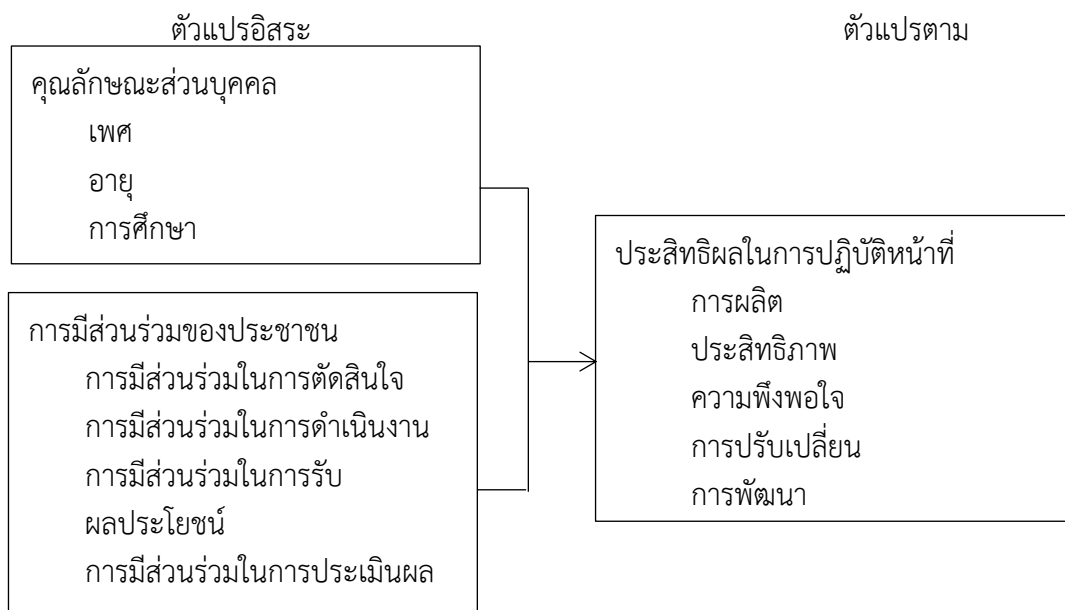
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ เป็นการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ การเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการตั้งคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พิจารณาถึงการกระจาย ผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคล และสังคม 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมครั้งต่อไปโดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามา

มีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนารวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

3. หลักการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน อำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งบทบาทอำนาจหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ โดยผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการคือ การเป็นตัวแทนของราชการ นอกจากนี้ยังมีฐานะเป็นตัวแทนประชาชน ต้องรับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของประชาชนในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ และเป็นตัวแทนของทางราชการ มีอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในด้านการปกครองด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย อำนาจ หน้าที่ทางอาญา อำนวยความเป็นธรรม ฯลฯ

4. ข้อมูลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดขนาดกลาง ตั้งอยู่ภาคกลางตอนล่างของประเทศ ไทย หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคที่ตั้งอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวน 36 หน่วยงาน ซึ่งแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 48 ตำบล 388 หมู่บ้าน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจการปกครองที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง รูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีในแต่ละจังหวัด เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมืองจำนวน 2 แห่ง เทศบาลตำบล 14 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 44 แห่ง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจอยู่ในจังหวัด 10 แห่ง มีประชากร รวมทั้งสิ้น 550,717 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยการประยุกต์ใช้ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนของ Cohen & Uphoff (1981) ประกอบด้วยและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล แนวคิดประสิทธิผลของ Gibson and Others (1988) ประกอบด้วย การผลิต ประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ การปรับเปลี่ยน และการพัฒนา (ตามภาพที่ 1)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งสิ้น 64,892 คน (ข้อมูลจากสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบดีค่าประชากรจากสูตรของ Taro Yamane (พิชิต พิทักษ์ เทพสมบัติ, 2550, น. 252) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นแบบกำหนดข้อเลือกตอบ การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาแปลงรหัสตัวเลข และสร้างตัวแปร แล้วบันทึกลงโปรแกรมเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยน และด้านการพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวม

(n=398)

ประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านการผลิต	3.74	0.63	มาก	5
2. ด้านประสิทธิภาพ	3.80	0.66	มาก	4
3. ด้านความพึงพอใจ	3.84	0.60	มาก	3
4. ด้านการปรับเปลี่ยน	3.93	0.56	มาก	1
5. ด้านการพัฒนา	3.88	0.59	มาก	2
รวม	3.84	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเห็นของประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.55) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยมีความเห็นด้านการปรับเปลี่ยน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.59) ด้านความพึงพอใจ ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.60) ด้านประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.66) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการผลิต ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และอายุ จากผลการทดสอบความแตกต่างความเห็นของประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีเพศ และอายุ ที่แตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าในภาพรวมมี Sig. เกินกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีเพศ และอายุ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=398)

ประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	6.463	2	3.231	8.444	0.000*
	ภายในกลุ่ม	151.153	395	0.383		
	รวม	157.616	397			
2. ด้านประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	5.816	2	2.908	6.964	0.001*
	ภายในกลุ่ม	164.946	395	0.418		
	รวม	170.762	397			
3. ด้านความพึงพอใจ	ระหว่างกลุ่ม	4.842	2	2.421	6.864	0.001*
	ภายในกลุ่ม	139.311	395	0.353		
	รวม	144.153	397			
4. ด้านการปรับเปลี่ยน	ระหว่างกลุ่ม	4.652	2	2.326	7.558	0.001*
	ภายในกลุ่ม	121.568	395	0.308		
	รวม	126.220	397			
5. ด้านการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	3.605	2	1.803	5.356	0.005*
	ภายในกลุ่ม	132.923	395	0.337		
	รวม	136.528	397			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.924	2	2.462	8.580	0.000*
	ภายในกลุ่ม	113.343	395	0.287		
	รวม	118.267	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีค่า Sig. ต่ำกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าความเห็นของประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการผลิตด้านประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยนและด้านการพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่
จำแนกตามรายได้

(n=398)

ประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	5.751	3	1.917	4.973	0.002*
	ภายในกลุ่ม	151.865	394	0.385		
	รวม	157.616	397			
2. ด้านประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	5.535	3	1.845	4.400	0.005*
	ภายในกลุ่ม	165.226	394	0.419		
	รวม	170.762	397			
3. ด้านความพึงพอใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.779	3	1.260	3.535	0.015*
	ภายในกลุ่ม	140.374	394	0.356		
	รวม	144.153	397			
4. ด้านการปรับเปลี่ยน	ระหว่างกลุ่ม	3.721	3	1.240	3.990	0.008*
	ภายในกลุ่ม	122.499	394	0.311		
	รวม	126.220	397			
5. ด้านการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	3.311	3	1.104	3.265	0.021*
	ภายในกลุ่ม	133.217	394	0.338		
	รวม	136.528	397			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.336	3	1.445	4.998	0.002*
	ภายในกลุ่ม	113.931	394	0.289		
	รวม	118.267	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความเห็นของประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีรายได้แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีค่า Sig. ต่ำกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ความเห็นของประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยน และด้านการพัฒนา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทดสอบความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson Correlation ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่

(n=398)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่		
	r	Sig.	ระดับ ความสัมพันธ์
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	0.650**	0.000	ค่อนข้างสูง
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	0.715**	0.000	ค่อนข้างสูง
3. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	0.734**	0.000	ค่อนข้างสูง
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	0.784**	0.000	ค่อนข้างสูง
รวม	0.813**	0.000	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1) ผลการประเมินระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้าน โดยหมู่บ้าน 1 หมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน มีหน้าที่ปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในทางปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ เผือกผุด (2559) ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติ หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้าย อำเภอสสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่ม

ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ตำบลศาลาล้าย อำเภอสามร้อยยอดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 379 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบด้วยค่าสถิติที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพการปกครองท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้าย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับสูง และ 2) ลักษณะของประชากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปกครองท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์ธิดา จักรวาลนรสิงห์ (2563) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการทำงานกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการทำงานกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยในการทำงานด้านลักษณะงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาโดยรวมมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษา ม.3 หรือต่ำกว่า อยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 60,000 บาท และมีอายุงานน้อยกว่า 5 ปี โดยดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ ประชาชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.882 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์โดยการทดสอบด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีดังนี้ (1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ในด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดควรแก้ไขในเรื่องรูปแบบการปฏิบัติ ควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควรมีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ (2) ผู้ใหญ่บ้านต้องใช้จุดแข็งในเรื่องความเป็นผู้นำ ชุมชนที่ราษฎรให้ความยอมรับนับถือ และศรัทธาและความเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพื้นที่ของชุมชนเป็นอย่างดีควรมีวิสัยทัศน์มองเห็นเป้าหมายที่ราษฎรต้องการ แล้วนำ มาผสมผสานกับพื้นฐานความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ตลอดถึงความเข้าใจในบทบาทของสถาบัน

องค์กร หรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะภาครัฐ หรือภาคประชาสังคม เพื่อประสานงานและพูดคุยกับสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานเหล่านั้น ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามคู่มือผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ธิดา จักรวาลนรสิงห์. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการทำงานกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจน. *วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริหารวิชาการ 1 สำนักวิชาการ*. (มีนาคม 2566). “ความเป็นมาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของประเทศไทย.” ร้อยเรื่อง...เมืองไทย. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักวิชาการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- นิรันดร์วสี กองเฟือก. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี*. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (2552). *ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กร ความหมายทฤษฎีวิธีวิจัย การวัดและงานวิจัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมารธรรม.
- วิฑูรย์ เฟือกผุด. (2559). *ประสิทธิผลการปฏิบัติ หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. New York: Cornell University Press.
- Gibson and Others. 1988. *Modernism, Postmodernism and Organizational Analysis: An Introduction*. Organization Studies. 9 (1) : 91 – 112.